

FACTSHEET BIJ

Dadermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2013–2017

Nederland heeft de verplichting om de allergrootste inspanning te leveren om seksueel geweld tegen kinderen te voorkomen en bestrijden. Het opsporen en bestraffen van daders is hiervoor van belang. In de *Dadermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2013-2017* wordt in beeld gebracht wat de route is die daders van seksueel geweld tegen kinderen in de strafrechtketen kunnen doorlopen: van hoe vaak melding wordt gemaakt van seksueel geweld tegen kinderen tot aan hoeveel daders veroordeeld worden, resocialiseren en recidiveren.

HET ONDERZOEK

Deze monitor maakt de omvang van de groep daders van seksueel geweld tegen kinderen voor de periode 2013-2017 inzichtelijk, en beschrijft waar mogelijk ook de aard van het misbruik en de kenmerken van de daders.

In deze monitor gebeurt dat met data van onderzoek naar zelfgerapporteerd daderschap en data van verschillende instanties die een rol hebben in de opsporing, vervolging en resocialisatie van daders.

De onderstaande trechter schetst de route die een dader van seksueel geweld tegen kinderen kan doorlopen in de strafrechtketen. De cijfers zijn het jaarlijks gemiddelde over de periode 2013-2017. De linkerhelft

geeft de minderjarige daders weer en de rechterhelft de meerderjarige daders. De trechter onderscheidt negen stappen:

1. Gebeurtenis
2. Melding

3. Aangifte
4. Inschrijving bij OM
5. Dagvaarding
6. Veroordeling
7. Opsluiting
8. Resocialisatie
9. Algemene recidive

DE RESULTATEN

1. GEBEURD

Minder dan 2% van de jongeren van 12 tot en met 17 jaar gaf aan wel eens druk of dwang uitgeoefend te hebben voor seks. Jongeren voelen zich vaker gedwongen tot seks dan dat zij aangeven de ander te hebben gedwongen. Dat kan onder andere betekenen dat jongeren niet doorhebben dat zij over iemands grenzen gaan en zichzelf dus niet als pleger zien. Onder meerderjarigen is geen onderzoek gedaan naar hoe vaak zij zichzelf als pleger zien.

3. AANGIFTE GEDAAN

In 54% van de gevallen werd na het informatief gesprek aangifte gedaan. Het is belangrijk dat er zo veel mogelijk aangifte wordt gedaan. Er kunnen echter diverse redenen zijn om dit niet te doen. Het is dan wel belangrijk om na te gaan of deze slachtoffers op een andere wijze de hulp krijgen die ze nodig hebben.

5. GEDAGVAARD

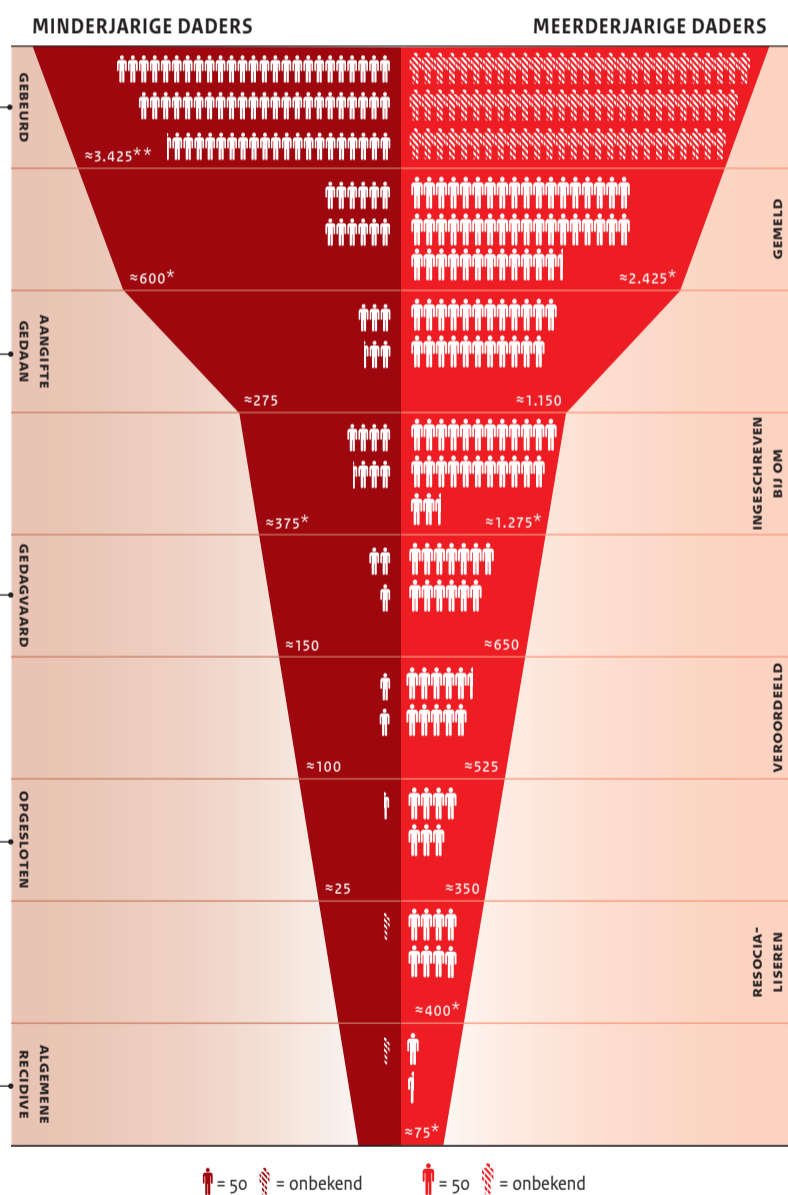
Ongeveer de helft van de zaken leidt tot een dagvaarding. Drie van de tien zaken wordt geseponneerd vanwege onvoldoende bewijs. Door toenemende digitalisering kunnen in alle typen zedenzaken digitale sporen vindbaar zijn. Meer aandacht voor digitale opsporing is daarom van belang.

7. OPGESLOTEN

Het aandeel veroordelingen waar een (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf is opgelegd, is opgelopen van bijna 50% in 2013 tot bijna 70% in 2017. Dat lijkt vooral te komen door een daling van het aandeel taakstraffen en voorwaardelijke gevangenisstraffen. Hands-on & -off zaken eindigen het vaakst in een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf. Deze eindigen ook in gemiddeld de langste gevangenisstraffen.

9. ALGEMENE RECIDIVE (BINNEN 2 JAAR)

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) heeft de recidive van daders van seksueel geweld tegen kinderen in kaart gebracht. Binnen twee jaar heeft 12% van de in 2013 veroordeelde daders een nieuwe strafzaak vanwege enig delict en 11% heeft dit vanwege een ernstig delict. Van deze daders had 2% binnen deze periode een nieuwe strafzaak vanwege een zedendelict, vaak opnieuw tegen kinderen. Jongere daders en daders met meer strafzaken in het verleden hebben een hogere kans op algemene recidive.

* Andere databron dan bij voorgaande stap. Selectie van zaken komt niet helemaal overeen en zorgt in de meeste gevallen voor een onderschatting.

** De aantallen zijn gebaseerd op een bredere definitie van seksueel geweld dan die in de andere stappen. Dit jaarlijks gemiddelde is bovendien een grove schatting.

2. GEMELD

Bij de Nationale Politie is een stijging in het aantal meldingen van seksueel geweld tegen kinderen te zien tussen 2013 en 2017. Vooral het aantal meldingen van kinderpornografie is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Ondanks de toename in meldingen van kinderpornografie is een daling te zien in het aantal dossiers dat verder is onderzocht. Dat komt doordat de complexiteit van de zaken toeneemt, waardoor de politie met dezelfde capaciteit steeds minder meldingen kan behandelen. Dit is onwenselijk, omdat er zo slachtoffers en daders worden gemist.

4. INGESCHREVEN BIJ OM

De meeste aangiften leiden tot een ingezonden dossier bij het Openbaar Ministerie (OM). Ook wanneer er geen aangifte is gedaan maar er wel een verdachte in beeld is stuurt de politie het dossier meestal naar het OM. Toch is het aantal zaken dat bij het OM werd ingeschreven aanzienlijk gedaald in de periode 2013-2017. Deze daling was het sterkst voor hands-off delicten. Dat is opmerkelijk, gezien de sterke stijging in meldingen van kinderpornografie.

6. VEROORDEELD

Het aantal in eerste aanleg afgedane zaken is afgenomen. Dat is opvallend gezien de grote stijging van meldingen van kinderpornografie. Hands-off zaken, waarin geen fysiek contact is geweest tussen dader en slachtoffer, leiden vaker tot een veroordeling dan hands-on zaken.

8. RESOCIALISEREN

Bijna 70% van de toezichten in de periode 2013-2017 werd gestart in het kader van een voorwaardelijke gevangenisstraf. Het grootste deel van deze toezichten werd beëindigd volgens plan. Daarnaast nam het aandeel toezichten waarbij minstens één deel van het toezicht voortijdig positief werd beëindigd tussen 2013 en 2017 toe. Ook nam het aandeel toezichten waarbij minstens één deel van het toezicht voortijdig negatief werd beëindigd tussen 2013 en 2017 af. Dat is een positieve ontwikkeling.

DE AANBEVELINGEN

1. Onderzoek intensivering digitale opsporing bij zedenzaken

In zaken van seksueel geweld tegen kinderen is er in 40% van de zaken sprake van een technisch sepot, vaak omdat er te weinig bewijs is. Steeds vaker kan echter steunbewijs worden gevonden in digitale gegevens, zoals chatgesprekken of foto's en filmpjes op een mobiele telefoon. Daarom beveelt de Nationaal Rapporteur de minister van Justitie en Veiligheid aan om, in samenwerking met het Openbaar Ministerie en de Nationale Politie, te onderzoeken wat er moet veranderen in de opsporing, om het hoofd te kunnen bieden aan de toegenomen digitalisering en de invloed hiervan op seksueel geweld tegen kinderen.

2. Leg vast dat digitale opsporing deel uitmaakt van de werkwijze

Digitaal onderzoek maakt nu nog niet standaard onderdeel uit van de werkwijze van de politie. De Nationaal Rapporteur beveelt het Openbaar Ministerie en de Nationale Politie aan om een mogelijk herziene werkwijze die voortkomt uit het onderzoek naar de mogelijkheden van digitale opsporing in zaken van seksueel geweld tegen kinderen vast te leggen in de aanwijzingen en instructies die zij gebruiken.

3. Registreer de reden waarom een slachtoffer geen aangifte doet en de verwijzing naar hulpverlening

Niet alle slachtoffers van seksueel geweld tegen kinderen doen aangifte. Wanneer een slachtoffer besluit geen aangifte te doen is het echter alsnog belangrijk dat het slachtoffer de juiste hulp krijgt. De Nationaal Rapporteur beveelt de Nationale Politie aan inzichtelijk te maken a) waarom een slachtoffer geen aangifte doet en b) naar welke hulpverlening het slachtoffer is doorverwezen.